

Täysistunto

Torstai 6.11.2025 klo 16.00—18.56

5. Suojaosan palauttaminen työttömyyspäivärahaan ja asumistukeen

Kansalaisaloite KAA 6/2025 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan. — Keskustelu alkaa. Edustaja Suhonen.

Keskustelu

17.50 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kiitän tämän tärkeän kansalaisaloitteen tekijöitä. Tämän aloitteen tarkoitus on, että työntöön ja aktiivisuuden tulee aina olla taloudellisesti kannattavaa.

Orpon—Purran hallituksen toimesta suojaosan poistaminen työttömyyspäivärahasta ja asumistuesta on tehnyt osa-aikatyön ja keikkatyön vastaanottamisesta monille kannattamatonta, jopa taloudellisesti tappiollista. Suojaosan puuttuminen tarkoittaa, että jokainen osa-aikatyöstä ansaittu euro vähentää sekä työttömyysturvaa että asumistukea. Lisäksi keikkatyön vastaanottaminen aiheuttaa tukien selvitystilanteita, jotka viivästyttävät rahojen maksamista jopa viikkoja. Tämä tilanne estää ihmisiä osallistumasta työelämäänsä ja ylläpitämästä aktiivisuuttaan.

Arvoisa puhemies! Palkansaajien ostovoima on osaltaan parantunut, ja kiitos siitä työntekijöitä edustaville ammattiliitoille. Liitot ovat neuvotelleet palkansaajille palkankorotukset, jotka näkyvät myös ostovoiman parantumisena. Ostovoiman parantumisesta huolimatta Suomessa on tälläkin hetkellä köyhyysrajalla olevia työntekijöitä. Suomessa on tällä hetkellä jopa yli toistasataatuhatta köyhyysrajalla elävää työssäkäyvää ihmistä. Työelämän epävarmuus, pätkätyöt ja nollasopimukset ovat osaltaan vaikuttaneet siihen, että osa kansalaisista ei tule työlläkään toimeen, ja juuri tämä suojaosan poisto on tätä kehitystä pahentanut valitettavasti. Työmarkkinatilanteessa, johon hallitus on useilla uudistus- eli työelämän heikennyspäätöksillä vaikuttanut, piilee ennennäkemätön yhteiskunnallinen vaikutus, joka on lisännyt työelämän epävarmuutta ja työttömyyttä sekä riskiä pienituloisten palkansaajien määrän nousemiseen.

Arvoisa puhemies! Tämä kansalaisaloite on siis erittäin kannatettava. SDP on jättänyt talousarvioaloitteet, joissa esitämme suojaosien palauttamista. Myös enemmistö suomalaisista haluaa työttömyysturvan suojaosan takaisin.

Useasta lähteestä saadun tiedon mukaan osa-aikatyötä tehneistä työttömistä lähes 40 prosenttia vähensi työtunteja tai lopetti työntöön, kun suojaosa poistettiin. On siis täysin selvää, että osa-aikatyötä tekevien työntekijöiden määrä on laskenut selvästi suojaosan poistamisen jälkeen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2025 vp

Tässä salissakin osa hallituspuolueiden kansanedustajista perusteli aiemmin suojaosan poistoa sillä, että tällä kannustettaisiin osa-aikatyöntekijöitä siirtymään kokoaikatyöhön, mikä on käsittämätöntä, koska on tiedossa se fakta, että jopa yli satatuhatta työntekijää haluaisi tehdä kokoaikatyötä, mutta työnantajat eivät sitä tarjoa.

Arvoisa puhemies! Olemme tässä salissa varmasti yhtä mieltä siitä, että työ on parasta sosiaalipolitiikkaa, mutta ihan parasta se on silloin, kun sitä tehdään palkalla, jolla tullaan toimeen. — Kiitos. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laine-Nousimaa.

17.53 Hanna Laine-Nousimaa sd: Arvoisa rouva puhemies! Kiitän myös tehdystä aloitteesta.

Juuri julkaistun Pelastakaa Lapset -selvityksen mukaan suomalaisten lasten arki eriytyy yhä selvemmin perheiden tulotason perusteella. Tämä ei ole vain tilastollinen havainto, se on todellisuutta kodeissa, joissa lapset kokevat niukkuutta ruuassa, hankinnoissa ja harrastusmahdollisuuksissa. Lapset kokevat ulkopuolisuutta, koska heidän perheillään ei ole varaa samoihin asioihin kuin muilla. Tähän tilanteeseen emme voi suhtautua välinpitämättömästi.

Arvoisa puhemies! Juuri nyt käsittelemme asiaa, joka suoraan vaikuttaa valmiiksi vaikeassa tilanteessa olevien perheiden arkeen. Työttömyysturvan ja asumistuen suojaosa on poistettu. Tämä tarkoittaa, että pienikin lisätulo, esimerkiksi satunnainen keikkatyö tai osa-aikainen työ, leikkaa välittömästi tuen määrää ja vähentää kannustinta ottaa työtä vastaan. Se vaikuttaa ihmisiin, jotka yrittävät parantaa tilannettaan. Se vaikuttaa perheisiin, jotka yrittävät tarjota lapsilleen edes vähän enemmän.

Suojaosa on palautettava. Se on pieni mutta merkittävä keino kannustaa työntekoon ja tukea perheitä, jotka elävät toimeentulon rajamailla. On syytä miettiä, minkälaisen yhteiskunnan haluamme: sellaisen, jossa köyhyys ei periydy, jossa lapsilla on mahdollisuus osallistua, harrastaa ja tuntea kuuluvansa joukkoon, vai sellaisen, johon nämä jatkuvat leikkaukset heikommassa asemassa olevilta johtavat? Minun valintani on tässä asiassa päivän selvä.

Arvoisa puhemies! Meidän tehtävämme on rakentaa yhteiskuntaa, jossa jokaisella lapsella on mahdollisuus hyvään arkeen riippumatta siitä, kuinka paljon vanhemmat tienaa. Suojaosan palauttaminen on askel kohti oikeudenmukaisempaa ja inhimillisempää Suomea. Siksi esitän, että hallitus ryhtyy toimiin suojaosan palauttamiseksi työttömyysturvaan ja asumistukeen viipymättä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Tässä oli niin monta yritystä vastauspuheenvuoroksi, että otetaan tähän väliin pieni lyhyttahtinen keskustelu, ja sen jälkeen mennään puhujalistaan. — Edustaja Satonen. [Mikrofoni on kiinni — Aki Lindén: Minulla on mikki, mutta minä en saa pois sitä tästä.] — Nyt, edustaja Satonen, mikrofoni. [Arto Satonen: Naapurin mikki.] — Jos painatte, vaikka ei saisi, sen naapurin mikin pois päältä, kun hän ei ole paikalla.

17.56 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihan muutama näkökulma tähän asiaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2025 vp

Ensinnäkin tämän suojaosan poiston yhteydessä on väitetty, että Suomessa ei kannattaisi enää tehdä osa-aikatyötä. Kuten VATTin tutkimus osoittaa, niin näin ei todellakaan ole. Meillä on tämä soviteltu päiväraha, ja se on edelleen eurooppalaisessa vertailussa yksi kannustavimmista järjestelmistä tehdä osa-aikatyötä.

Sitten täällä väitetään, muun muassa Suhosen puheenvuorossa, että tämä osa-aikatyö olisi jotenkin romahtanut sen jälkeen, kun tämä suojaosa on poistettu. YTK teki tästä tutkimuksen. 2 700 kassan jäsentä vastasi kesällä 2025, ja 50 prosenttia totesi, että se ei ole vaikuttanut millään tavalla heidän työhönsä. 16 prosenttia sanoi, että on lopettanut osa-aikatyön, mutta 8 prosenttia myös sanoi siirtyneensä kokoaikatyöhön, jolloin tehty työmäärä yhteensä on suurempi kuin mitä oli aikaisemmin. Eli tämä ei ole ollenkaan niin yksiselitteinen kysymys kuin täällä annetaan ymmärtää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen.

17.58 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos niille kansalaisaloitteen tekijöille, jotka ovat tämän tehneet.

Tiedostan, että on vähän epäsuhtaa, yksi vastaan lähes 20 opposition edustajaa, mutta entisenä ministerinä edustaja Satonen tässä kyllä pärjää. Haluan kysyä: Sain eilen aamulla puhelun paikalliselta ravintoloitsijalta, joka ei edes tiennyt, että käsittelemme tänään tätä asiaa. Hän sanoi, että hän ei saa enää työntekijöitä, koska tämä suojaosa on poistettu. Hän kysyi, mitä tälle asialle voidaan tehdä, ja hän sanoi heti, että hän ei voi tarjota täysiä työtunteja, kun kaikki ihmiset eivät halua maanantaiaamuna kahdeksalta tulla lauantai-illalle, mikä on erittäin ymmärrettävä seikka. Toinen yrittäjä, jonka kanssa olen jo aikaisemmin keskustellut, paikallinen sekatavarayrittäjä, sanoi, että kaikki ne, jotka tekivät tämän suojaosan avulla töitä tässä sekatavarayrityksessä, eivät enää tähän työhön tule. Mitä näille yrittäjille haluaa edustaja Satonen sanoa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen.

17.59 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmiselle pitää aina kannattaa ennemmin tehdä vaikka edes vähän töitä kuin olla kokonaan tekemättä töitä. Tähän sosiaaliturvan suojaosat ovat kannustaneet, kunnes Orpon hallitus meni ne poistamaan, ja sen takia tämä kansalaisaloite suojaosien palauttamisesta on niin lämpimästi kannatettava.

No, hallitus on tosiaan perustellut tätä suojaosien poistamista, niin kuin edustaja Satonenkin nyt täällä edellä viittasi, sillä, että näin ohjataan ihmisiä osapäiväisestä kokopäiväiseen työhön. Mutta me tiedämme hyvin, että läheskään kaikille ihmisille se ei ole mahdollista. Se ei ole mahdollista terveydentilan takia, tai se ei ole mahdollista vaikka sen takia, että on läheisen omaishoitaja. Meillä on paljon Suomessa sellaisia ihmisiä, joille se osa-aikainen työ tai edes pieni työn tekeminen on ainoa mahdollisuus olla työelämässä mukana, ja siihen nämä suojaosat ovat kannustaneet.

Kyllä toivoisin, että hallitus voisi harkita tätä päätöstään uudelleen. Jos te todella puhutte työn linjasta ja puhutte työhön kannustamisesta, niin siitähän suojaosissa on kyse.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela, Minja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2025 vp

18.00 **Minja Koskela vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me kansanedustajat olemme saaneet suuren määrän palautetta ihmisiltä siitä, miten tämä suojaosien poistaminen on heihin osunut, ja luen nyt kaksi näistä esimerkeistä:

”Olen kahden lapsen työtön ja pitkäaikaissairas lähivanhempi, joka yrittää elättää lapset ja itsensä noin 1 000 euron kuukausituloilla. Työttömyysturvan lapsikorotuksen ja suojaosien poiston jälkeen olen saanut hädän, menettänyt luottotietoni ja minulla on tuhansia euroja ulosotossa. Joudun usein jättämään omia lääkkeitäni ostamatta voidakseni ruokkia lapset tai saadakseni sähkölaskun tai vuokran maksettua.”

Toinen esimerkki: ”Olen joutunut lopettamaan osa-aikatyön, koska työttömyysturvan ja asumistuen suojaosa poistettiin. Suojaosien poisto teki mahdottomaksi talouden suunnittelun ja ennakkoinnin. Oli helpompaa ja taloudellisesti vakaampaa jäädä työttömäksi.”

Eli toisin kuin edustaja Satosen esimerkit täällä osoittivat äsken, niin nämä arjen esimerkit osoittavat, että tämä on ihan oikeasti osunut ihmisten elämään ja vaikeuttanut töiden tekemistä ja osa-aikatöiden tekemistä. Siitä huolimatta haluan kiittää entistä ministeri Satosta ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan puheenjohtajaa siitä, että olette täällä puolustamassa kantojanne.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Satonen.

18.01 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei ehkä ole syytä vastata joka ikiseen puheenvuoroon, [Naurua — Suna Kymäläinen: Paluu menneisyyteen!] mutta ehkä vastaan edustaja Rantasen puheenvuoroon, kun hän sanoi, että tällaista palautetta tulee yrittäjiltä. Varmaan on tullut sitäkin, mutta kyllä on tullut sellaista palautetta yrittäjiltä, että heillä on ollut ongelma siinä aikaisemmassa järjestelmässä, jossa moni koki niin, että sen suojaosan jälkeen ei kannata ottaa enemmän vastaan niitä työtunteja. Ja näin myös oli, koska silloin, kun korona-aikana nostettiin tämä suojaosa 500 euroon, yllättäen olikin aika paljon ihmisiä, jotka tekivät 500 euroa, kun aikaisemmin olivat tehneet 300 euroa.

Ja edustaja Tynkkysen puheenvuoroon voisi todeta sen, että kun tämä suojaosa vastaa siis yhtä seitsemäsosaa työpanosta, niin sen ongelma ei ole pelkästään se, että siitä ei ehkä ollut riittäviä kannusteita kaikissa tilanteissa koko-aikatyöhön, mutta siitä ei ollut riittäviä kannusteita myöskään osa-aikatyöhön, joka yhdistettynä soviteltuun päivärahaan olisi kuitenkin paljon järkevämpi vaihtoehto.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.02 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä ei ole ensimmäinen asia, mitä olen ollut aikaisemmin sopimassa. Aikoinaan, 2000-luvun alkupuolella olin suojaosasta sopimassa SAK:ssa, ja olen ollut tätä tekemässä. Tänne on tullut muitakin lakiesityksiä, joilla on heikennetty niitä asioita, mitä on aikaisemmin sovittu, mutta ennen kaikkea tämä on ollut semmoinen asia, että tällä on haluttu saattaa semmoinen tilanne, että jokainen tunti on tärkeä, kun mennään työelämään ja saadaan siitä työkokemusta. Itse näen, että tämä suojaosa on pienentänyt sitä kynnystä olla työelämässä ja ottaa niitä vähempiäkin tunteja vastaan, koska tässä työllisyystilanteessa ja työttömyystilanteessa pitää sitä polkua työelämään kaikilla tavoilla parantaa. Itse uskon, ja varmasti lähtökohta on selvä, että jokaisesta tunnista, josta työkokemusta on saanut, on helpompi työllistyä koko-aikatyöhön

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2025 vp

kuin työllistyä siitä kokoaikaisesta työttömyydestä. Tämä asia on tässä tärkeä, ja sitten sen osalta vielä voin sanoa, että tässä on myöskin joustavampia tapoja tämä ratkaista.

Otan toisen puheenvuoron. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pekonen.

18.04 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työttömyysturvan ja asumistuen suojaosien poisto on mielestäni yksi Orpon hallituksen typerimmistä päätöksistä. Hallitushan tosiaan poisti nämä suojaosat silloin huhtikuussa 24 ja romutti monelta ihmiseltä tien takaisin työelämään. Näissä suojaosissahan ei ole kyse pelkästään työllisyydestä, vaan myös matalapalkkaisten ja osatyökykyisten ihmisten toimeentulosta. Nyt, toisin kuin edustaja Satonen täällä tilastoja lukee, se viesti kyllä, mikä ihmisiltä tulee, on nimenomaan se, että suojaosat poistamalla hallitus on lisännyt lapsiperheiden ahdingkoa, lapsiperheköyhyyttä ja ajanut ihmisiä toimeentulotuelle.

Nyt minä haluan kanssa kiittää näitä kansalaisia, jotka ovat tehneet ja allekirjoittaneet tämän kansalaisaloitteen, jota me nyt käsitellään, ja toivon todellakin, että täällä eduskunnassa tämä kansalaisaloite saa arvokkaan käsittelyn. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Tämä debatiksi kutsuttu käy aika yksipuoliseksi, joten tässä vaiheessa on varmaan viisasta siirtyä puhujalistaan. — Edustaja Elo. [Bella Forsgrénin välihuuto] — Kohta pääsee pitämään sen varsinaisena puheenvuorona.

18.05 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Haluan myös alkuun kiittää tämän kansalaisaloitteen tekijöitä ja allekirjoittajia tärkeän asian esiin nostamisesta tänne eduskunnan keskusteluun.

Tässä tosiaan on kyse työntekoa mahdollistavien suojaosien palauttamisesta työttömyyspäivärahaan ja asumistukeen. Työttömyysturvan suojaosa oli aikanaan vihreiden läpi saama tärkeä parannus työttömien asemaan, ja vihreät oli myös aktiivisesti ajamassa suojaosaan asumistukeen. Oli todella onneton päätös Orpon hallitukselta poistaa nämä suojaosat ja näin vaikeuttaa pienituloisten, osatyökykyisten ja työttömyyden kanssa kamppailevien ihmisten asemaa. Suojaosien keskeinen periaate ja tavoite on, että työtä kannattaa aina ottaa vastaan ja että työnteko on aina kannattavaa. Tämä on myös ollut vihreillä johtajuuspolitiikassa. Vihreät tekevätkin työtä suojaosien palauttamiseksi, ja se olisi myös tärkeä askel kohti perustuloa.

Arvoisa puhemies! Hallitus ei omassa politiikassaan näytä huomioivan lainkaan sitä, että kaikki osa-aikaiset työntekijät eivät voi ryhtyä kokoaikaisiksi työntekijöiksi, vaikka niin haluaisivat. Työelämän muutos on johtanut siihen, että yhä useampi joutuu vakituisen kokopäivätyön sijaan selviytymään pätkätoiden ja keikkatoiden maailmassa ja elämään jatkuvassa epävarmuudessa. Tilastokeskuksen mukaan Suomessa oli viime vuonna yli satauhatta työntekijää, jotka tekivät osa-aikatyötä vastentahtoisesti. Yleisintä osa-aikatyö on vähittäiskaupassa sekä matkailu- ja ravintola-alalla.

Täytyy ihmetellä, mihin hallitus on unohtanut osatyökykyiset, jotka ovat hyötynyt siitä, että heillä on suojaosien myötä ollut mahdollisuus tehdä töitä omien resurssiensa mukaan, tai opiskelijat, joille on ollut hyötyä siitä, että töitä on ollut kannattavaa tehdä myös opintojen aikana ja näin kartuttaa työkokemusta jo ennen valmistumista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2025 vp

Työttömyyden pitkittyessä — kun nyt katsotaan tämän päivän surullisia työttömyyslukuja, sitä tässä maassa tapahtuu — työn syrjään kiinni pääseminen vaikeutuu koko ajan. Suojaosat ovat taanneet työnhakijalle mahdollisuuden ottaa vastaan edes osa-aikainen työ tai lyhyt määräaikaisuus, mikä puolestaan on auttanut pitämään yllä omaa osaamista ja tarjonnut mahdollisuuden pysyä työn syrjässä kiinni. Poistaessaan suojaosat hallitus tosiasiassa päätti kannustaa tai jopa käytännössä pakottaa ja tuuppia ihmisiä jättäytymään pelkästään työttömyys- ja sosiaaliturvan varaan, sillä työnteko saattaa tosiaan jopa heikentää toimeentuloa. Tässähän ei ole mitään järkeä.

Arvoisa puhemies! Hallitus on viime vuosien aikana luonut työmarkkinoille ja talouteen poikkeuksellisen määrän epävarmuutta. Se on toimillaan lisännyt köyhyyttä, heikentänyt yksinhuoltajien ja lapsiperheiden asemaa, sementoinut naisvaltaisten alojen palkka-kuopan ja nakertanut työn vastaanottamisen kannustimia. Samaan aikaan rahaa on riittänyt kaikkein rikkaimpien veronkevennykseen, fossiiliautoilun ja maakuntalentojen tukemiseen sekä lukuisiin ympäristölle haitallisiin yritystukiin — tämä vain osoituksena siitä, että politiikassa on kyse valinnoista. Tämä ei ole vihreiden mielestä kestävä, vastuullista tai inhimillistä politiikkaa.

Hallitus tosiaan perustelee niin, kuten täällä aiemmin todettiin, että tämä uudistus kannustaisi ihmisiä siirtymään osa-aikatyön tekemisestä täyspäiväiseen työhön, mutta kuten itse tässä edellä kuvasin ja useampi edustajakollega tässä edellä, tämä ei ole tänä päivänä kaikille mahdollista eikä edes tahdosta kiinni.

Arvoisa puhemies! Kerron tässä lopuksi myös luvalla yhdestä kansalaispalautteesta, joka kosketti ja joka kuvaa tilanteen kohtuuttomuutta heille, joille kokopäivätyön tekeminen ei elämäntilanteesta johtuen ole mahdollista mutta jotka kuitenkin haluavat osallistua työelämäänsä voimavarojensa mukaan. Viestin lähettänyt yksinhuoltajaäiti tekee osa-aikatyötä, koska auttaa päivittäin ilman korvausta iäkästä äitiään, joka asuu hänen luonaan. Hallituksen leikkaukset veivät tältä perheeltä kerralla työttömyysturvan suojaosat ja lapsikorotukset sekä puolittivat asumistuen, mikä tarkoittaa yli 400:aa euroa kuukaudessa. Tämä kansalainen toivoi suojaosien palautusta, jotta voisi kokea tunteen, että voi töitä tekemällä elättää lapsensa samalla, kun pitää huolta äidistään. Tämä ei minusta ole liikaa pyydetty.

Arvoisa puhemies! Toivon hallituksen kuuntelevan herkällä korvalla näitä ihmisten tarinoita, joissa näkyy ja kuuluu se, mitä suojaosien leikkaus on tarkoittanut heille, joille koikaikaisen työn tekeminen ei syystä tai toisesta ole mahdollista.

Vihreät tukee tätä kansalaisaloitetta, ja teemme täällä eduskunnassa töitä sen eteen, että suojaosat saadaan palautettua.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.10 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tuntuu varsin kummalliselta, että tämä suojaosa on poistettu, kun katsotaan tätä työttömyystilannetta, mikä tällä hetkellä on. Tämän hallituskauden aikana jokainen kuukausi vuotta taaksepäin vastaavaan kuukauteen on ollut aina huonompi. Aina on ollut korkeampi työttömyys siitä hallituskauden alusta lähtien, ja myös kun katsotaan tästä viime vuoden vastaavaan aikaan, aina on ollut pahempi työttömyys, ja pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut 90-luvun ennätystahtiin. Luulisi, että juuri tässä tilanteessa nyt kaikki keinot, millä voidaan työllistää ihmisiä, pitäisi käyttää hy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2025 vp

väksi. Siksi tuntuu todella kummalliselta, että tämä suojaisuus on tässä poistettu, sitä tarvittaisiin ehdottomasti.

Tämä 300 euroa, joka on tässä ollut se suojaosan määrä, on ollut todella hyvä, mutta niin kuin täällä aiemmin tuli keskustelussa esiin, sitä on joustavasti muutettu — korona-aikana nostettiin 500:aan. Itse näkisin, että meillä pitäisikin olla tällainen joustava suojaosa niin, että se liikkuisi vähän sen tilanteen mukaan, mikä on mahdollisuus työllistyä. Silloin kun on hyvä työllisyystilanne, niin se suojaisuus voisi olla pienempi, ja sitten kun on huono työllisyystilanne, esimerkiksi nyt, niin se suojaisuus voisi olla korkeampi. Eli tässä tällainen joustava suojaisuus meidän pitäisi kehittää. Itse näkisin, että sen tyypiseen hankkeeseen ja ajatteluun meidän pitäisi tässä lähteä liikkeelle, ja sillä tavalla tätä kautta mahdollistettaisiin ja tuettaisiin työllistymistä vaikeinkin aikoina.

Arvoisa rouva puhemies! On selvää, että meillä on semmoisia tehtäviä esimerkiksi kaupan alalla, ravintoloissa ja hoitoalalla ja muissa palveluissa, että siellä on myöskin ruuhkahuippuja aamuisin tai iltaisin — tiedämme, että kaupoissa on — ja sitten kauppiaat haluavat kuitenkin sen työvoiman niihin ruuhkahuippujen aikoihin ja siis synnyttävät myös sitä osa-aikatyötä. Samoin ravintoloissa on tietyt ajat, jotka ovat ruuhkahuippuja, ja tämä luo automaattisesti semmoisia osa-aikatoita, että tässä pystyttäisiin sitten helpottamaan ihmisten saamista niihin. Sitten niitten ihmisten kannalta se olisi erittäin tärkeää, koska siitä lyhyemmästäkin työajasta sitten jäisi vähän enemmän itselle käteen. Eli tämä on tavallaan semmoinen yksi kynnys, jolla tehdään siitä työn vastaanottamisesta parempaa.

Tuossa äsken debattipuheenvuorossani kiinnitin huomiota siihen, että nyt kun meillä on tilanne, että koko-aikatyöttömyydestä yritetään päästä työelämään, niin se matka on aika pitkä, mutta jos sinä olet ollut osa-aikatyössä, niin siitä osa-aikatyöstä työllistyä koko-aikatyöhön matka on lyhyempi. Se työkokemus, jota siinä saadaan aikaiseksi, on erittäin hyödyllistä, ja sitä työnantajat katsovat, kun he uusia ihmisiä palkkaavat. Ja ennen kaikkea, kun suurin työllistämisen este on osaamisen puute, tässä sitä osaamista työelämässä työskentelyssä syntyy, kun ollaan siellä työelämässä. Tämänkin vuoksi tämä osa-aikatyön merkitys on tässä mielessä erittäin tärkeä.

Itse näkisin, että tämä aloite, mikä tässä on tullut, pitäisi positiivisesti viedä eteenpäin, mutta kehittäisin sitä siihen suuntaan, että me tekisimme siitä tällaisen joustavan mallin, että me muutettaisiin sitä suojaosuuden määrää vähän sen mukaan, mikä työllisyystilanne on kulloinkin olemassa. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio poissa. — Edustaja Furuholm.

18.15 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies! Kansalaisaloite on tärkeä työkalu demokratiassa. Se antaa kansalaisille mahdollisuuden muistuttaa meitä päättäjiä asioista, jotka heitä huolestuttavat. Siksi kiitän aina aloitteen tekijöitä, olin sisällön kanssa samaa tai eri mieltä. Tällä kertaa aloitteen tavoite on erityisen tärkeä, ja on hieno nähdä, että moni kansalainen on samoilla linjoilla. Kiitos siis tekijöille ja allekirjoittajille.

Arvoisa rouva puhemies! Työnteon tulee aina olla kannattavaa. Tällä hallituskaudella kuitenkin maamme hallitus on ajanut täydellä kaasulla aivan toiseen suuntaan. Yksi hallituksen järjestömmimmistä päätöksistä oli suojaosan poistaminen työttömyysturvasta ja asu- mistuesta. Tämä on tehnyt osa-aikatyön ja keikkatyön vastaanottamisesta monille mahdonta — ei siksi, etteivät ihmiset haluaisi tehdä työtä, vaan koska työstä rangaistaan talou-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2025 vp

dellisesti. Tämä on aivan järjetön toimi aikana, kun työtä, saati kokoaikatyötä, ei ole tarjolla aikana, jolloin me kaikki tunnistamme työelämän repaleisuuden.

Kun jokainen tienattu euro leikkaa tukia tai kun maksatus voi viivästyä viikoilla, on rationaalinen vaihtoehto jäädä kotiin. Tämä ei ole työntekoon kannustamista, vaan siitä rankaisemista. Arvioiden mukaan suojaosan poisto on jo lisännyt työttömyyttä. VATTin tutkimuksen mukaan palkkatuloja saavien työttömien osuus on laskenut viidellä prosentilla, ja YTK:n kyselyissä joka kuudes kertoo jääneensä kokonaan työttömäksi suojaosan poiston seurauksena. Yhteenvetona voimme siis todeta, että työttömyys on kasvanut tämän toimen johdosta.

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen työllisyyspolitiikka ei ole ollut vastuullista eikä onnistunutta. Suojaosan poistaminen on vienyt toimeentuloa monilta yksinhuoltajilta, osatyökykyisiltä, pienipalkkaisilta työntekijöiltä. Se on lisännyt köyhyyttä ja myös lapsiperheköyhyyttä. Kun maamme hallitus puhuu usein täältä lähtevistä viesteistä ja kytkee siihen toivon, niin haluaisin kuulla, mikä on se viesti, jonka te tällä muutoksella aikoinaan lähettitte. No, eipä täällä ole vastaajia.

Käsittelyssä olevassa kansalaisaloitteessa vaaditaan suojaosan palauttamista, ja vasemmistoliitto on asiasta samaa mieltä. Suojaosa on palautettava sekä työttömyysturvaan että asumistukeen vähintään 300 euron tasolla, mieluiten 500 euron tasolla. Tällä toimella otettaisiin askel kohti työnteon kannattavuutta ja ihmisarvoista toimeentuloa. Mutta hallitus sen sijaan on poistamassa suojaosan jopa toimeentulotuesta — ei kauhean vahvaa tai välittävää toimintaa.

Arvoisa rouva puhemies! Työstä ei pidä rangaista, työntekoon pitää kannustaa. Valitettavasti tämän hallituksen kohdalla kannustimet ohjataan kaikista eniten tienaaville ja sanktiot kaikista pienituloisimmille. Se on lyhytnäköistä, epäoikeutettua mutta myös erityisen julmaa politiikkaa. Siksi toivonkin, että tämä kansalaisaloite saa ansaitsemansa käsittelyn ja herättää hallituksen uudelleen arvioimaan tätä tuhoisaa päätöstään. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

18.18 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Haluan myös osaltani kiittää tästä kansalaisaloitteesta: todella tärkeä kansalaisaloite, ja ajattelen, että tämä kuvastaa myös laajemmin Suomen kansan toivoa siitä, että nämä suojaosat palautettaisiin. Meillähan on tutkimustuloksia siitä myös, että nämä leikkaukset sosiaaliturvaan ja leikkaukset palveluihin, joista pienituloiset kärsivät, koetaan myös hyvin epäoikeudenmukaisina.

Nimenomaan tärkeätä olisi tarkastella myös tätä suojaosien poistoa osana sitä valtavaa systemaattista muutosta, jota Orpon hallitus tekee koko meidän hyvinvointivaltioon. Luvattiin satatuhatta uutta työpaikkaa, ja meillä sen kuin työttömyys lisääntyy kymmenillä tuhansilla ihmisillä.

Esimerkiksi tänäänkin, kun kuuntelin Orpon hallitusta kyselytunnilla ja käsiteltiin hyvinvointialueiden tilannetta, kyllä kävi monta kertaa mielessä, kuinka kaukana hallituksen ministerit elävät pienituloisten arjesta tällä hetkellä. Se kävi myös hyvin ilmi silloin pari vuotta sitten syksyllä, kun me vasemmistoliiton kansanedustajat luimme pienituloisten ihmisten kokemustarinoita siitä, mihin nämä sosiaaliturvaleikkaukset ja suojaosien poistot johtavat pienituloisten osalta.

On nimenomaan niin kuin täällä keskustelussa on monta kertaa tuotu esille, että on ihmisiä, jotka kerta kaikkiaan eivät pysty tekemään kokopäiväistä työtä, mutta se halu pysyä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2025 vp

silti työelämän syrjässä kiinni on kova. Lisäksi me tiedetään, että sitä kokoaikaista työtä ei vain yksinkertaisesti ole tarjolla. Niinpä on todella surullista, että se mahdollisuus näiltä ihmisiltä on sitten viety, kun nämä suojaosat on poistettu, että voisi pysyä siellä työelämässä jollain tavalla kiinni. Kysehän on myös siitä, että luodaan ihmisille myös mahdollisuuksia elää loppupeleissä ihmisarvoista elämää. Niin kuin edustaja Furuholm täällä toi esille, vasemmistoliitto on ehdottomasti sitä mieltä, että suojaosat pitää palauttaa ja niiden taso pitäisi itse asiassa korottaa 500 euroon.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen.

18.21 Piritta Rantanen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Haluan kanssa vielä tässä ei niin nopeatahtisessa puheenvuorossani kiittää näitä kansalaisaloitteen tekijöitä. On erinomaisten hienoa, että meiltä löytyy tällaisia aloitteen tekijöitä ja sen allekirjoittajia. Asia on todella tärkeä.

Tässä on jo sanottu, niin kuin monesti puhutaan ja niin kuin hallituskin puhuu, että työnteon on oltava aina kannattavaa. Mutta ne hallituksen teot eivät kyllä siihen suuntaan oikein vie. Juuri tämä suojaosa on ollut se yksi elementti, joka on mahdollistanut monelle, monelle sen työnteon.

Niin kuin jo kerroin tässä aiemmin tänään, eilen aamulla sain puhelun paikalliselta ravintoloitsijalta, joka ei siis edes tiennyt, että tänään tätä asiaa täällä käsitellään, vaan hän nimenomaan spontaanisti kertoi siitä, että on kokenut nyt niin, että niitä työntekijöitä ei löydykään esimerkiksi lauantai-iltojen illallisaikaan oleviin työvuoroihin, kun aiemmin on ollut useampia työntekijöitä, jotka ovat tämän suojaosan turvin voineet työtä tehdä. Hän heti itse sanoi, että kyllähän hän erittäin mielellään palkkaisi työntekijät täysiaikaisesti, mutta aika vähän on tällaisella 20 000 asukkaan paikkakunnalla niitä ihmisiä, jotka vaikka maanantaiaamuna kello kahdeksan haluavat mennä lauantai-illan illalliselle, mikä on tietenkin erittäin ymmärrettävää. Hän oli hyvin huolissaan siitäkin, että vaikka tämä asia nyt saataisiin tänne käsittelyyn, niin kerkiääkö se tulla ennen kuin se aiheuttaa yritykselle jo suurempaa vahinkoa.

Ehkä vielä sellainen huomio, että täällä pääkaupunkiseudulla ja monissa suurissa kaupungeissa on tietenkin mahdollista käyttää esimerkiksi vuokratyövoimaa, mutta kerronpa, että sellaisia mahdollisuuksia ei tuolla maakuntakaupungeissa kyllä ole, semmoista tarjontaa ei siellä ole. Senkin takia tämä on ehkä isommin vielä vähän tällainen erityisesti pienempien ja maakuntakaupunkien ongelma.

Kerroin myös siitä, että olen keskustellut tästä aiheesta jo aiemmin paikallisen sekavarakauppiaan kanssa, jolla löytyy useampi liike Keski-Suomesta, ja hänkin esitti nimenomaan sitä, että tätä 300 euron suojaosaa olisi pitänyt nimenomaan korottaa vaikka sinne 500 euroon.

Tässä edustaja Lyly on puhunut tästä joustavasta mallista. Kyllä nimenomaan se on varmasti se malli, jota tarvitsisimme ja joka suhdanteista riippuen joustaisi ja muutenkin tilanteista riippuen joustaisi eri tavalla.

Ehkä tähän keskusteluun sopii myös se näkökulma, että en oikein tiedä, koska tässä yhteiskunnassa tunnustetaan, että kaikista ihmisistä ei ole kokopäivätyöntekijöiksi. Tämä on myös yksi malli, joka auttaa heitä, jotka eivät syystä tai toisesta pysty tekemään kokoaikaista työtä. Ja kyllä se on juuri niin, että jos sinä olet kiinni edes jossakin osa-aikaisessa työssä, niin se polku siirtyä siihen työhön, jossa on enemmän tunteja — ja sitten vaikka sinne ko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2025 vp

koaikatyöhön — on takuulla helpompi. Se antaa sitä työkokemusta, ja se yrittäjä voi vaikkapa olla suosittelijana, jos pääsee hakemaan jotakin sellaista työpaikkaa, jossa ne täydet tunnit olisivat. Mutta nyt tämäkin polku on sitten katkaistu.

Ja ehkä tässä on juuri se, että jos täällä nyt oppositio puolustaa tätä kansalaisaloitetta, niin eihän hallituksen — hallituksen rivit ovat kyllä nyt nollilla, mutta toivottavasti viesti kuitenkin menee heille — tarvitse kuunnella meitä tässä asiassa, jos se estää tämän asian aidon tarkastelun, mutta kuuntelisivat edes näitä yrittäjiä, joilta tämä viesti tulee. Itse haluan vielä uskoa siihen, kun jossakin kohtaa ministeri Marttinen tuntui vilpittömästi puhuvan siihen suuntaan, että jos näyttää siltä, että tässä asiassa on virhe tehty, niin hallitus olisi valmis tätä asiaa uudelleen tarkastelemaan. Toivon todella, että nyt tämän aloitteen käsittelyn yhteydessä vilpittömästi myös ministeri ja hallitus voisivat tätä asiaa tarkastella uudelleen ja tehdä päätökset uudelleen vielä tämän hallituskauden aikana tästä asiasta. — Kiitos, rouva puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kymäläinen.

18.26 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Myös minä aloitan oman puheenvuoroni kiittämällä kansalaisia tästä tärkeästä kansalaisaloitteesta. On todella hyvä, että kansalaiset reagoivat hallituksen tunteettomaan ja järjenvastaiseen lainsäädäntöön ja vaativat muutosta aivan oikein pyrkimällä vaikuttamaan lainsäädäntöön suoraan kansalaisaloitteen keinoin — sitä vartenhan tämä kansalaisaloitejärjestelmä on aikanaan laadittukin.

Työnteon ja aktiivisuuden tulisi aina olla taloudellisesti kannattavaa. Hallitus selitti suojaosan poistamisen työttömyyspäivärahasta ja asumistuesta olevan työntekoon kannustavaa, ja tämänkin sosiaaliturvan leikkauksen piti olla työllisyystoimi. No, meidän varoitettiin oppositiosta hallitusta tästä virheestä, että tulee tapahtumaan juuri päinvastoin. Varoituksia ei haluttu silloinkaan kuulla, vaan silloinkin mainostoimiston keksimän hokeman mukaisesti toivottiin, että käy kuin ideologisesti vahvasti uskottiin. No, eihän niin tietenkään toivotulla tavalla sitten käynyt, vaan suojaosien poistaminen on tehnyt osa-aikatyön ja keikkatyön tekemisestä taloudellisesti tappiollista tai kannattamatonta. Hallitus tulikin tehneeksi lain, joka lisäsi työttömyyttä ja leikkaa ihmisten toimeentuloa ja siten ostovoimaa ja luottamusta tulevaisuuteen.

Miksi esitys ei toimi hallituksen toivomalla tavalla? Suojaosan poistaminen tarkoittaa, että jokainen osa-aikatyössä ansaittu euro vähentää puolet sekä työttömyysturvasta että asumistuesta. Eihän tässä ole mitään järkeä. Hallitus on tehnyt lisäksi rajuja leikkauksia yleiseen asumistukeen ja heikentänyt näin arjen toimeentuloa lähes 400 000 kotitaloudessa. Hallituksen toimet ovat yhdessä muiden sosiaaliturvaan tehtyjen leikkausten kanssa lisänneet pienituloisuutta etenkin lapsiperheissä ja ei-työllisissä perheissä tai henkilöissä. Suojaosien poistaminen osuu vielä erityisesti naisiin, jotka työskentelevät matalapalkkaaloilla.

Suojaosan palauttaminen on yksiselitteisesti järkevää, ja se tulisi tehdä. Suojaosan olemassa oleminen kannustaa työntekoon ja aktiivisuuteen, lisää kulutusta ja ostovoimaa, ja työtuloista maksetaan myös veroja, mikä luonnollisesti on valtiolle järkevää. Osa-aikatyöstä työllistyy myös takuulla helpommin.

Suojaosan poisto heikentää monien tuensaajien tilannetta etenkin vammaisilla ihmisillä tai työkyvyttömillä työttömillä, jotka ovat voineet tehdä toimintakykynsä rajoissa vähäisiä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2025 vp

tuntimääriä töitä. Hallituksen usko omaan ideologiaansa näyttäytyy nyt epäonnistuneina tuloksina. Järkevä hallitus korjaisi virheensä.

Tuen kansalaisaloitteen esitystä, ja edellytän, että eduskunta käsittelee aloitteen sen ansaitsemalla arvokkuudella ja korjaisi selkeästi epäonnistuneen lakinsa.

Aiemmin edustaja Satonen puolusti lakiaan tässä salissa tilastoilla. Tosiasia näkyy kuitenkin karulla tavalla tilastoissa. Piti tulla satatuhatta uutta työllistä — tulikin päinvastoin saman verran työttömiä. Tavoite on ollut oikea, sen sijaan keinot väärä. Hallitus on uskonut keppikeinoihin ikään kuin luokitellen osatyökykyiset tai työttömät laiskoiksi ja uskoen, että heitä rankaisemalla työllisyys parantuisi. Olisiko sen sijaan porkkanalla saatu parempi lopputulema? Olisiko suojaosaa pitänyt poistamisen sijaan nostaa? SDP:n mielestä suojaosan poistaminen oli typerää ja tämä virhe tulee pikaisesti korjata.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaarisalo.

18.31 Riitta Kaarisalo sd: Arvoisa rouva puhemies! Työttömyyspäivärahan ja asumistuen suojaosuuksien poistamisesta on todella tämän reilun vuoden aikana tullut aivan valtava määrä palautetta, kun se ihan aidosti koskettaa niin monien suomalaisten arjen elämää ja sen sujuvuutta ja ennen kaikkea toimeentuloa mutta myös ihmisten omaa, laajempaa hyvinvointia. Eli minunkin puolestani lämpimät kiitokset tämän kansalaisaloitteen laatijoille. Tämä on äärimmäisen ajankohtainen ja tärkeä asiakokonaisuus.

Me puhutaan tosi paljon siitä, että työn on aina oltava kannattavaa, ja todellakin näinhän sen tulisi olla, mukaan lukien myös ne tilanteet, jolloin kyse on pienemmistä työtunneista. Hallitushan perusteli näitten suojaosien leikkausta ja poistoa sillä, että tällöin ihmiset siirtyisivät tekemään kokoaikatyötä osa-aikatyön sijasta, mutta kyllähän me nyt täysin tiedämme, mitä tässä ajassa ja todellisuudessa on suojaosien poiston jälkeen tapahtunut. Ei tällaisen massatyöttömyyden aikana lähtökohtaisestikaan ole realistista odottaa, että ihmiset saisivat kokoaikatyötä, vaikka he sitä haluaisivat, kun tiedämme, ettei se normaalissakaan työllisyystilanteessa niin yksinkertaista ole. Meillä on paljon aloja, joilla esimerkiksi kokoaikatyötä ei juurikaan ole tarjolla.

Mielestäni tässäkin keskustelussa on nyt jo nostettukin esille useammissa puheenvuoroissa se tosiasia, että meidän on ymmärrettävä, että meillä on tässä yhteiskunnassa myös ihmisiä, joille kokoaikatyö ei ole mahdollista joko elämäntilanteen tai esimerkiksi pysyvän toimintakyvyn alenemisen seurauksena. Nimenomaan näille ihmisille suojaosa on tarjonnut mahdollisuuden osallistua työelämään ja nimenomaan estää niitä tilanteita, joissa jouduttaisiin elämään pelkän viimesijaisen sosiaaliturvan varassa. Tämäkin on äärettömän ristiriitaista, kun tiedämme sen tosiasian, että viimesijainen sosiaaliturva, toimeentulotuki, on myös hyvin passivoiva tuen muoto, jolta on hyvin vaikea päästä ikään kuin takaisin elämän syrjään muilta osin kiinni. Eli suojaosa on ollut yksi niistä keinoista, joilla voidaan tukea työn ja sosiaaliturvan yhteensovittamista ja myös vahvistaa yksilön omaa toimijuutta ja hyvinvointia, ja se myös siis selkeästi nostaa työllisyysastetta.

Minä oikeastaan tiivistäisin sen oman viestini kahteen asiaan, kahteen näkökulmaan. Ensinnäkin jokaisella ihmisellä on oikeus työhön, ja se koskettaa myös niitä ihmisiä, joille osa-aikainen työ on ainoa mahdollisuus osallistua työelämään. Toinen kysymys mielestäni koskettaa sitä tosiasiaa, että meillä ei ole tässä ajassa ja tässä yhteiskunnassa varaa väheksyä yhtään tehtyä työtuntia tai yhtään vajaata työviikkoa, työpäivää. Suojaosa on toiminut nimenomaan kannustimena ja väylänä palata takaisin työelämään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2025 vp

Suojaosan palauttaminen kannustaisi ja mahdollistaisi työnteekoon, parantaisi työttömi- en ja pienituloisten taloudellista asemaa, vähentäisi toimeentulotuen käyttöä ja myös tuki- si kansantaloutta. Juuri näistä syistä SDP alun alkaenkin kritisoi hyvin voimakkaasti halli- tuksen esitystä ja päätöstä näiden suojaosien poistosta. Tästä syystä me myös palauttaisim- me ne käyttöön, ehkä myös entistä joustavammassa muodossa.

Kannatan lämpimästi tätä kansalaisaloitetta, ja toivon sen etenevän tämän talon käsitte- lyssä mahdollisimman myönteisesti. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Forsgrén.

18.35 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa puhemies! Minun mielestäni tässä on kysymys ih- miskuvaerosta. Silloin kun hallitus perusteli tätä omaa esitystään, niin he nostivat esille, että tällä halutaan siirtää ihmisten kannustinta tehdä osa-aikatyön sijaan enemmän koko- päivätyötä. Tässä salaa tultiin sanotuksi tietynlainen arvo siitä, minkälaista työtä yhteis- kunnassa pitäisi eniten arvostaa ja mikä on se ajatus siitä, mitä ihmisten pitäisi kyetä teke- mään. Ajattelen, että tämä on se ongelma. Meillä on yhteiskunnassa aina tilanne, missä on ihmisiä, jotka pystyvät kokoaikatyöhön, ja löytyy ihmisiä, jotka eivät pysty heistä riippu- mattomista syistä. Ajattelen, että tällaisessa tilanteessa politiikan olisi tosi tärkeää antaa se arvo kaikkien ihmisten kyvyille tehdä lähtökohdistaan niin paljon kuin pystyvät tekemään. Tämä on se keskimääräinen ongelma. Hallituksen esityksessä aikanaan nostettiin myös esille, että sillä ei ole keskimäärin työllisyyttä nostattavia vaikutuksia, ja tälle hallituksen esitykselle ei oltu myöskään laitettu mitään suurta budjettivaikutusta, vaan tämä oli enem- mänkin tällainen periaatteellinen esitys. Tämä osoittaa juuri sitä, mitä aikaisemmin nostin esille, että tässä on kysymys ihmiskuvasta.

No, keihin ihmisiin tämä hallituksen esitys on sitten iskenyt? No, me ollaan nostettu ja edustaja Tynkkynen on nostanut täällä esiin omaishoitajat — juuri niin —, tosi moni on nostanut osatyökykyiset ja pitkäaikaistyöttömät. Kyllä, mutta tämä kohdistuu myös kult- tuurialalle, tämä kohdistuu opiskelijoihin, tämä kohdistuu todella moneen sellaiseen ihmis- ryhmään, jolla ei vain ole mahdollisuutta tehdä sitä kokopäivätyötä. Ja se, mistä tässä sa- lissa ei ole puhuttu tarpeeksi, on se, että tämä kohdistuu myös erityisen paljon naisvaltai- sille aloille. Tämä on yksi hallituksen esitys lisää, joka murentaa naisten mahdollisuutta yhdistää perhe ja työ yhdessä kokonaisuutena.

Minä ajattelenkin, että kun miettii tätä hallituksen kokonaispolitiikan linjaa, kun on sa- maan aikaan leikattu suojaosista, on tehty lapsikorotuksien poisto, on leikattu asumistues- ta, on kiristetty toimeentulotuen saamisehtoja, tällä hetkellä esimerkiksi on pakko muuttaa tietyin reunaehdoin, niin tähän piirtää sellaisen ison kuvan ihan erilaisesta yhteiskun- nasta, minkä minä näen. Minun ajatukseni ihmisistä on se, että ihmisiin voi luottaa, ihmi- set haluavat itselleen parempaa, ihmiset haluavat rakentaa sitä hyvinvointia itselleen ja per- heelleen. Mutta hallituksella on sellainen kuva, että jos köyhiä ei laiteta tekemään enem- män tai valvota tai jotenkin anneta keppiä, niin he eivät haluaisi parempaa elämää, he eivät haluaisi enemmän työtä, he eivät haluaisi itselleen vaikka näitä työnteon mahdollisuuksia. Tämä osoittaa sen kokonaisuuden, mistä minä olen todella huolissani.

Minä olen muutenkin miettinyt viime aikoina tosi paljon sitä, miten meidän yhteiskunta valvoo meitä jokaista eri tavalla. Tällä valvonnalla minä en tarkoita mitään tällaista turval- lisuusvalvontaa, vaan tarkoitan sitä, mitenkä ihmisiin luotetaan. Jos vaikka mietitään mei- dän verotusjärjestelmää, niin meidän verotusjärjestelmä perustuu luottamukselle. Me täy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2025 vp

tetään joka vuosi etukäteen arvio siitä, kuinka paljon meille mahdollisesti saattaa tulla tuloja, ja vasta vuoden päästä sen jälkeen tulee tasaus koko järjestelmään. Tämähän on hyvä osoitus siitä, että järjestelmässä on elementtejä, jotka luottavat toinen toisiinsa. No, jos vaikka minä kansanedustajana tiettyjä kokonaisuuksia saan elämässäni, niin minä teen ilmoituksen erilaisiin paikkoihin. Ei kukaan lähtökohtaisesti epäile minun tarkoituspäätäni. Jos miettii vaikka toimeentulotuella olevaa ihmistä, siinä on niin vahva valvonta ja ajatus siitä, että tämä yksittäinen ihminen, jolla on kaikkein vähiten rahaa, onkin sen epäluottamuksen arvoinen. Tämä on se, mistä minä olen täysin eri mieltä. Se valvonta ja sellainen syynäminen ja sellainen ajatus siitä, että kaikilla teoilla pitää vaikeuttaa sen köyhän ihmisen elämää, jotta hän varmasti nyt tekee niitä kaikkia mahdollisia toimenpiteitä, vaikka hakee miljoonaa työpaikkaa, vaikka työpaikkoja tällä hetkellä ei ole saatavilla riittävästi, vain romuttaa heidän uskonsa tähän järjestelmään ja siihen, ollaanko me kaikki samassa veneessä. Jos ihmisille, erityisesti heille, keillä on jo tosi suuri huoli omasta toimeentulostaan, annettaisiin enemmän aikapääomaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, niin minä ajattelen ja uskon, että he pystyisivät paremmin menemään kohti sitä parempaa arkea ja parempaa tulevaisuutta.

Mitä tulee vielä näihin suojaosiin, niin suojaosathan ovat alun perin tulleet aikanaan Ville Niinistön ja Tuija Braxin innostamina, elikkä se on ollut vihreille erittäin tärkeää. Se, minkä takia se on meille erityisen tärkeä, pohjimmiltaan johtaa siihen, että me halutaan, että joka ikinen työtunti on mahdollista ottaa vastaan, ja se työn vastaanottavuuden parantaminen on tässä keskeistä. Minä ajattelenkin, että tässä hallitus menee aika erikoiseen suuntaan, koska ennen vanhaan suojaosat ovat olleet myös kokoomukselle tällainen hyvä tapa saada ihmisiä ottamaan vastaan ylimääräisiä työtunteja, joten olin vähän ihmeissäni, kun tämä hallituksen esitys aikanaan tuli. Tämä oli surullinen kokonaisuus siltä osin.

Haluan vielä nostaa esille, että jos vaikka vertaillaan Ruotsin ja Suomen tilastoja siitä, mitä työtunteja tehdään enemmän, niin aika iso osa tavallaan meidän erosta johtuu siitä, että Ruotsissa tehdään tosi paljon Suomea enemmän juuri sitä osa-aikatyötä. Erityisesti pikkulapsiarjessa olevat ihmiset ja usein naiset Ruotsissa tekevät Suomeen verrattuna huomattavasti enemmän osa-aikatyötä, joten jotenkin toivoisin, että tällainen maine osa-aikatyön osalta saataisiin parempaan suuntaan ja arvostettaisiin jokaikistä tuntia, minkä eri ihmisryhmät pystyvät missäkin tilanteessa tekemään.

Ja ehkä viimeisenä huomiona: Kun hallitus on nyt leikannut niin huomattavasti eri etuuksien kautta ihmisten palveluita, ihmisten etuuksia, niin kyllä minä ajattelen, että josakin pitäisi olla kohtuus. Minä toivon, että jos jokin hallitus voisi omalta osaltaan tarkastella kriittisesti, se olisi se, että he tekisivät arvion siitä, miltä osin nämä hallituksen leikkaukset kohdistuvat samoihin perheisiin, samoihin ihmisryhmiin ja millä tavalla se heikentää näitten ihmisten mahdollisuutta luoda sitä toivoa omaan elämäänsä ja niitä askelmerkkejä kohti parempaa tulevaisuutta. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

18.42 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Orpon—Purran hallitus siis poisti työttömyysturvan suojaosan huhtikuusta 2024 alkaen. Suojaosa oli alun perin luotu, jotta lyhytaikainenkin työnteko olisi kannattavaa työttömälle, eli ensimmäiset 300 ansaittua euroa eivät pudottaneet työttömyysturvan tasoa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2025 vp

Koronapandemian aikana Marinin hallitus nosti suojaosan tilapäisesti 500 euroon kuukaudessa. Tämän korotuksen tarkoituksena oli kannustaa työllistymiseen poikkeusoloissa, ja sitä se tekikin. Kun katsotaan yhteiskuntamme tilannetta nyt, niin eikö meillä ole tälläkin hetkellä poikkeusolo eli työllisyyden ja työttömyyden poikkeusolo, kun olemme Euroopan kärkeä työttömyydessä? Eli meillä olisi todellinen tarve suojaosan palauttamiselle työllisyydenkin parantamiseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Sain viestin osa-aikatyötä tekevältä työntekijältä, joka on ollut työmarkkinoilla käytettävissä liki 40 vuotta. Hän toteaa, että katkeruus nostaa päätään, kun tekee osa-aikatyötä, koska työnantaja ei lisätunteja tarjoa. Hän myös kertoo viestissään minulle, että nettotulot kuukaudessa ovat noin 1 100 euroa. Elikkä tässäkin tapauksessa suojaosalle olisi todella tarvetta.

Kannatankin lämpimästi tätä tärkeää kansalaisaloitetta ja toivon sen vielä tulevan käyttöön. Kiitän vielä kerran aloitteen tekijöitä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.44 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Osa-aikatyö on Suomessa varsin yleistä. Me aina unohdetaan se, että lähes 500 000 suomalaista työskentelee osa-aikatyössä, ja tämä asia koskee heitä, jos he ovat työttömyysturvan hakijoita tai asumistuen hakijoita. Tämä on suoraan heille oleva leikkaus. Siinä mielessä tämä on erittäin merkittävä asia, ja siinä mielessä tämä aloite on hyvä. Hallituksen suojaosan poisto on ollut täysin virheellinen päätös, jota me ollaan vastustettu kaikissa vaiheissa.

Mitä tähän kokonaisuuteen vielä tulee, niin täällä mainittiin jo YTK-kassan kysely jäseniltään, jossa YTK-kassan jäsenistä 38 prosenttia vastasi, että työaika väheni, kun tämä suojaosuus poistettiin silloin 1.4.2024, ja vain kahdeksan prosenttia työllistyi kokoaikatyöhön. Sitten mikä oli se syy, minkä takia näin kävi? Osa-aikatyön lopettaneista 63 prosenttia kertoi syyksi sovitellun päivärahan pienenemisen liiaksi. Tämä on siellä taustalla, kun tämä suojaosuus on poistunut, ja nämä luvut tavallaan kertovat kokonaisuudessaan sitä, mistä tässä on kysymys.

Arvoisa rouva puhemies! Sitten on tietenkin se kokonaisuus, johon tämä myös liittyy, että hallitus on tehnyt aika rajuja leikkauksia yleiseen asumistukeen ja heikentänyt näin arjen toimeentuloa lähes 400 000 kotitaloudella. Se on todella iso luku. Hallituksen toimet ovat yhdessä muiden sosiaaliturvaan kohdistuneiden leikkausten kanssa lisänneet pienituloisuutta etenkin lapsiperheissä ja ei-työllisillä. Nämä ovat tarkoittaneet sitä, että köyhien lasten määrä on kasvanut 31 000:lla — taitaa olla STM:n oma arvio tästä asiasta. Nämä kertovat siitä tilanteesta, mihin tämä myös vaikuttaa.

Ja sitten tässä tuleva toimeentulotuki uudistus lisää pienituloisuusastetta vielä enemmän, koska sitä 2,2 prosenttiyksikköä lasketaan, ja lasten pienituloisuusastetta kolme prosenttiyksikköä. Eli näihin kaikkiin tekijöihin ollaan vaikuttamassa.

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on koko ajan perustellut, että työllisyys paranee näillä toimenpiteillä, kun sosiaaliturvaa leikataan. Niin ei ole kuitenkaan käynyt, vaan on käynyt päinvastoin: työttömyys on kasvanut, ja työttömiä on yhä enemmän. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2025 vp

18.47 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Haluan vielä tuoda esiin Diakonissalaitoksen elikkä yleishyödyllisen säätiön ja rohkean ihmisarvon puolustajan lausunnon, joka kuuluu seuraavasti:

”Diakonissalaitos haluaa muistuttaa, että suojaosa on yksi keinoista, joilla voidaan tukea työn ja sosiaaliturvan yhteensovittamista, vahvistaa yksilön toimijuutta ja hyvinvointia sekä nostaa työllisyysastetta.

Työn on aina oltava kannattavaa, myös pienemmillä viikkotunneilla. Erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville osa- ja täsmätyökykyisille suojaosa on tarjonnut keinon yhdistää työ ja toimeentulo. Suojaosa on toiminut kannustimena tehdä työtä myös pienemmissä määrin, tai se on voinut mahdollistaa asteittaisen palaamisen työelämään ilman että pienimuotoinen työnteko johtaisi kyseisen kohderyhmän kannalta merkittävään etuuksien menetykseen. Esimerkiksi nuoret pääsevät usein osa-aika- ja keikkatyön avulla työelämään kiinni ja saavat sitä kautta työkokemusta sekä uusia työmahdollisuuksia tulevaisuudessa.

Työelämässä kiinni pysyminen parantaa pitkällä aikavälillä työllisyysastetta ja julkisen talouden kestävyyttä. Kiinnittyminen työelämään tukee myös yksilön toimijuutta, hyvinvointia ja osallisuutta. Tarvitsemme lisää mahdollisuuksia osallistua työelämään myös silloin kun esimerkiksi työllisyystilanne, oma terveys tai elämäntilanne ei mahdollista täysipäiväistä työskentelyä vaarantamatta toimeentuloa.”

Kiitän Diakonissalaitosta tästä tärkeästä lausumasta. Nimenomaan tässä tuli hyvin esiin se kokonaisuus, mikä liittyy tähän suojaosan poistoon. Se on todella merkittävä heikennys niitten ihmisten kohdalla, jotka haluaisivat tehdä vaikka osa-aikatyötä, ja sitten myös niitten kohdalla, jotka odottavat siellä osa-aikatyössä sitä, että saisivat työllistyä kokoaikatyöhön.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.49 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Vielä tilastolukuja ja tavallaan toimeentuloon liittyviä asioita: Esimerkiksi jos työttömyyskorvauksia saa 10 000 euroa vuodessa, joka on noin 800 euroa kuukaudessa — se on työttömyysturvan peruspäivärahan suuruus karkeasti ottaen tällä hetkellä — niin tällainen työtön maksaa siitä noin 1 600 euroa veroa vuodessa. Tämä jää aika monelta huomiotta, että tämä on näin iso. Palkansaajalle ei tule veroja siitä luvusta ollenkaan, eikä eläkeläisille myöskään. Jos luvut kasvavat vaikka 20 000:een, niin palkansaaja maksaa 20 000:sta noin 600 euroa vuodessa veroja, työtön maksaa 4 400 euroa ja eläkeläinen 2 700 euroa. Nämä ovat pyöristettyjä lukuja, mutta tällä näytetään, kuinka työttömyysturvasta otetaan korkea vero suhteessa näihin muihin. Sen vuoksi olisi erittäin tärkeää työttömän toimeentulon kannalta, että tulisi vähänkin niitä palkkatuloja — niin kuin tässä sanottiin, että 10 000:een asti tai 15 000:een asti palkkatuloja saa tienata ja käytännössä ei mene veroja ollenkaan — joilla sitä omaa tilannetta pystytään parantamaan todella nopeasti. Sen takia jokainen tunti, mitä osa-aikatyötäkin tehdään, on suoraan sellaisia tunteja, joilla omaa tilannetta parannetaan.

Nämä asiat unohtuvat reaalielämässä todella usein. Tein nämä laskelmat, kävin verottajan verolaskurissa ja tein näitä vertailuja, ihan sen takia, että ihmisillä on aika monella tämä kokonaisuus jäänyt taka-alalle, kuinka isot veroprosentit ovat oikeasti työttömillä ja siellä tulojen alapäässä, ja se sitten vaikuttaa siihen, että siellä ollaan toimeentulon äärirajoilla, että pärjätään. Sen takia kynnyks mennä työelämään on suojaosuuden kautta madallettu ja ansaittua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2025 vp

Sitten kun työttömyysturvaan on tehty 20 prosentin leikkaus 40 päivän työttömyyden jälkeen, niin myös työttömyysturvan taso on paljon pudonnut siitä, mitä se on ollut aiemmin. Ja sitten vielä on tämä soviteltu päiväraha, joka aikaisemmin tuli esiin, joka kuitenkin sovitellaan siihen työtuloon nähden. Tässä mielessä taso on jo pudonnut ja sovittelu tulee siihen työtuloon nähden, ja kokonaisuus sitten ratkaisee. Tässä on monta ulottuvuutta: verotus, sitten tämä sovittelu ja sitten suojaosuus. Jos suojaosuus olisi mukana, niin työnteko olisi aina kannattavaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Forsgrén.

18.52 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa puhemies! Täällä on keskusteltu hyvin siitä, että työnteon tai työtuntien ottamisen pitäisi aina olla kannattavaa. Haluan nostaa esille sellaisen ihmisryhmän, joka täällä ei ole vielä noussut.

Minulle tuli todella paljon yhteydenottoja suojaosien poistojen osalta vammaisilta ihmisiltä, ja tässä tapauksessa vammaiset ihmiset toimivat työnantajina näille ihmisille. On paljon ihmisiä, vammaisia ihmisiä, jotka työllistävät henkilökohtaisen tuen kautta osa-aikaisesti, eli he tarvitsevat omaan elämäänsä jonkin verran tukea mutta eivät täysipäiväisesti. Heiltä tuli viestiä, että heidän on erittäin vaikea saada enää palkatuksi henkilökohtaista tukea, koska tämän suojaosan poiston jälkeen ei ihmisillä ole ollut samanlaisia kannusteita hakea niitä työtehtäviä, mitä heille on tältä osin tarjottu. Eli tämä on sellainen hyvä esimerkki siitä, että aina kysymys ei ole pelkästään siitä, että ihmiset eivät haluaisi ottaa kokopäivätyötä vastaan, vaan siitä, minkälaista työtä on ylipäänsä tarjolla. Meidän, poliitikkojen, ei pitäisi tehdä missään tapauksessa vähemmän houkuttelevaksi niitä osa-aika-työn vaihtoehtoja.

Lisäksi haluan vielä lisätä myös tämän kulttuurialan. Sieltä alueelta, kun olen Keski-Suomea kiertänyt, on tullut tosi paljon huolta siitä, että kulttuurialan toimijoilla, kuten myös kausityöntekijöillä, saattaa olla hyvin erilaisia tilanteita työtilanteen näkökulmasta riippuen ajankohdasta. Juuri tämä suojaosan poisto on heikentänyt myös heidän mahdollisuuksiaan ottaa muutamia tunteja sieltä täältä vastaan. Elikkä tämä on moninainen haaste, jota hallitus ei ole ehkä ottanut huomioon riittävällä tavalla. Minä en oikein tiedä, onko kysymys piittaamattomuudesta vai ymmärtämättömyydestä, mutta kummassakin tapauksessa huono on perustelu. Juuri tällaisissa tilanteissa, missä ihmisryhmillä on erilaisia tarpeita, taikka sitten työmarkkinoilla ei vain ylipäänsä ole sitä koko-aikatyötä tarjolla, pidän tätä hallituksen esitystä kyllä ihan tarpeettoman ongelmallisena.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

18.54 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Innostuin vielä tässä yhden lyhyen puheenvuoron pitämään, kun kuuntelin arvostamaani edustaja Lylyä tuossa äsken. Edustaja Lylyhän on hyvin ansiokkaasti tuonut monta kertaa puheenvuoroissaan esiin sitä, mikä on työttömän turva ja mikä sen työttömän turvan vaikutus on esimerkiksi työllisyyteen.

Mehän kävimme työelämä- ja tasa-arvovaliokuntana Tanskassa tutustumassa heidän työllisyys- ja työttömyyspolitiikkaansa. Siellä tuli esiin myös se, että työttömän turva on huomattavasti vahvempi siellä kuin täällä Suomessa. Toki me tiedämme, että Tanskassa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2025 vp

myös työllisyys on paljon paremmalla mallilla kuin täällä Suomessa. Elikkä se kulkee käsi kädessä osaltaan työllisyyteen nähden, minkälainen on työttömyysturva.

Toki meillähän on täällä Suomessa kyllä todella dramaattinen tilanne tällä hetkellä. Meillä on leikattu ja leikataan työttömyysturvaa monelta eri kantilta, kuten tämä suojaosan poisto oli yksi sellainen elementti. Samalla meillä on hallitus heikentänyt myös työsuhdeturvaa ja heikentää lisää. Samalla vielä kolmantena meillä hallitus on heikentänyt työntekijän kouluttautumismahdollisuuksia. Elikkä joka kantilta hallitus on heikentänyt ja vaikeuttanut työttömän ja työntekijän tulevaisuudenkuvaa sillä, että he pystyisivät paremmin itsensä työllistämään — joka ikiseltä kantilta. On tämä todella surullinen ajankuva.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.